

Az emlékezet és az utazás kódjai

Az utazás művészete a közelmúlt magyar
irodalmában

Az utazás, mint az irodalom legrégebbi motívumainak egyike

- Biblia
- Homérosz: Odüsszeia -szirének-

A reneszánsz és az utazás

- az utazás mint az idegen kultúrák megtapasztalásának és meghódításának módja – nagy földrajzi felfedezések
- az utazás ekkor a tanulás előfeltételévé válik
- az utazás legfőbb iránya Itália
- Dante: Isteni színjáték – túlvilági utazás
- Janus Pannonius

Felvilágosult utazók

- Swift: Gulliver utazásai
- Defoe: Robinson Crusoe
- Voltaire: Candide
- Montesquieu: Perzsa levelek
- Bessenyei: Tariménes utazása – az utazás mint kerettörténet

Az utazás irodalmának fénykora: a 19. század

- tudós és literátor utazók
- Goethe: Itáliai utazás
- Darwin világ körüli útja
- a „Grand Tour” időszaka
- Johann Gottfried Seume: Spaziergang nach Syracus (1802)

CHARLES DARWIN
EGY
TERMÉSZETTUDÓS
UTAZÁSAI

MŰVELT NÉP KÖNYVKIADÓ

Utazásmotívumok

- a korai művekben az utazás alapvetően *próbatétel, vészhelyzet, kihívás, büntetés és a pokoljárás* formájában jelenik meg.
- *szökés, fogság, háborúk, hajóút, hajótörés* motívumai váltakoznak ezekben a művekben
- a hősök öt-hat országot is bejárnak, több tengeren is megfordulnak, viszonylag tágas földrajzi teret járnak be
- gyakran már a művek címe is jelzi, hogy valamilyen utazásról lesz szó

A 20.század első fele – az utazási irodalom aranykora

- D. H. Laurence
- Thomas Mann
- Hemingway
- Louis-Ferdinand Céline

- Kosztolányi Dezső: Esti Kornél

- Márai Sándor

- Krúdy Gyula: Szindbád-novellák

- Szerb Antal: Utas és holdvilág

- Füst Milán: Feleségem története

- Szirmai Károly: Az utolsó ház (novella)

Az utazásmotívumok változása

- az utazás gyakran csak kerettörténet
- az identitásváltás eszköze – Kosztolányi
- emlékezés, nosztalgia
- „az eltűnt idő nyomában”

- **Krasznahorkai László**

- Az urgai fogoly

- Rombolás és bánat az Ég alatt

- Északról hegy, Délről tó, Nyugatról utak, Keletről folyó

Esterházy Péter: Hahn-Hahn grófnő pillantása

JACK
KEROUAC

ÚTON

*A beatnemzedék leghíresebb műve,
az eredeti vágatlan változatban*

AZ EREDETI
TEKERCS

HELIKON

